BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 4 juli 1984

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het EEG-Verdrag (IV/30.810 – Synthetische vezels)

(Slechts de teksten in de Nederlandse, de Duitse, de Engelse, de Franse en de Italiaanse taal zijn authentiek)

(84/380/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap,

Gelet op Verordening nr. 17 van de Raad van 6 februari 1962, eerste verordening over de toepassing van de artikelen 85 en 86 van het Verdrag (1), laatstelijk gewijzigd bij de Toetredingsakte van Griekenland, en met name op de artikelen 6 en 8,

Gezien de aanmelding betreffende een overeenkomst tussen de voornaamste Europese fabrikanten van synthetische vezels van 21 oktober 1982, die overeenkomstig artikel 4 van Verordening nr. 17 op 10 november 1982 is verricht,

Gezien het besluit van de Commissie van 9 november 1983 om de procedure in te leiden,

Gezien de bekendmaking van het essentiële gedeelte van de aanmelding (2), overeenkomstig artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17,

Na de betrokken ondernemingen in de gelegenheid te hebben gesteld hun standpunt kenbaar te maken overeenkomstig artikel 19, lid 1, van Verordening nr. 17 en overeenkomstig Verordening nr. 99/63/EEG van de Commissie van 25 juli 1963 over het horen van belanghebbenden en derden overeenkomstig artikel 19, leden 1 en 2, van Verordening nr. 17 van de Raad (3),

Na raadpleging van het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities,

Overwegende hetgeen volgt:

I. DE FEITEN

1. DE ONDERTEKENAARS VAN DE AANGEMELDE OVEREENKOMST

(1) De huidige ondertekenaars van de overeenkomst van 21 oktober 1982 zijn:

1) Anicfibre SpA (Italië);

2) Bayer AG (Duitsland), die eveneens optreedt voor rekening van Bayer Antwerpen NV (België);

3) Courtaulds PLC (Verenigd Koninkrijk), die eveneens optreedt voor rekening van Courtaulds SA (Frankrijk) en Lirelle PLC (Ierland);

4) Enka AG (Duitsland) en Enka BV (Nederland), die eveneens optreden voor rekening van British Enkalon UK Ltd (Verenigd Koninkrijk);

5) Hoechst AG (Duitsland), die eveneens optreedt voor rekening van Hoechst Fibre Industries UK Ltd (Verenigd Koninkrijk);

6) Imperial Chemical Industries PLC (Verenigd Koninkrijk), die eveneens optreedt voor rekening van ICI Europa Fibres GmbH (Duitsland);

7) Montefibre SpA (Italië), die eveneens optreedt voor rekening van Montefibre France SA (Frankrijk), Fibra del Sud SpA, SIPA, SINA, S. It. Poliestere (Italië);

8) Rhône-Poulenc SA (Frankrijk), die eveneens optreedt voor rekening van Rhône-Poulenc Textile SA (Frankrijk) en Deutsche Rhodiaceta AG (Duitsland);

9) SNIA Fibre SpA (Italië), die eveneens optreedt voor rekening van SNIA Ltd (Ierland) en NYSAM SA (Frankrijk).

2. DE CONTRACTPRODUKTEN

(2) De produkten waarop de overeenkomst betrekking heeft zijn de volgende synthetische textielvezels:

— polyamide textielgaren,
— polyamide tapijtgaren,
— polyester textielgaren,
— polyamidevezels,
— polyestervezels,
— acrylvezels.

(3) De thans opgestelde machines geven de fabrikanten ruime mogelijkheden tot flexibiliteit, met name

(1) PB nr. 13 van 21. 2. 1962, blz. 204/62.
(2) PB nr. C 314 van 19. 11. 1983, blz. 3.
(3) PB nr. 127 van 20. 8. 1963, blz. 2268/63.

ten aanzien van de te benutten produktiecapaciteiten, de kenmerken van de produkten en de overgang van het ene produkt op het andere, bij voorbeeld van polyamide naar polyester.

(4) Cellulosevezels, bij voorbeeld rayon en fibranne, en natuurlijke vezels, bij voorbeeld katoen en wol, staan tot op zekere hoogte in concurrentie met synthetische vezels, maar in de meeste gevallen worden deze drie typen vezels te zamen gebruikt.

(5) Het aandeel van elke vezel in het eindprodukt kan wisselen en deze wisseling hangt af van de prijs van elk van die vezels. Bij voorbeeld kan, indien natuurlijke vezels niet beschikbaar zijn, het aandeel van cellulose- of synthetische vezels in het eindprodukt worden vergroot. Deze onderlinge verwisselbaarheid is natuurlijk van invloed op de prijs van het eindprodukt.

Synthetische vezels vertegenwoordigen ongeveer 50 % van het textielvezelverbruik in Europa.

(6) Op de Europese markt voor synthetische vezels zijn naast de ondertekenaars van de overeenkomst nog andere in de Gemeenschap (Du Pont de Nemours, Fabelta, Saint Gobain Industries, Owens Corning Fiberglass), en in Oostenrijk (Chemiefaser Lenzing AG, Chemie Linz AG, Erste Österreichische Glanzstoff-Fabrik AG), Zwitserland (Viscosuisse, Verband der Schweizerischen Chemiefaser Industrie), Spanje (Empresa Nacional de Celulosas S.A., Cyanenka) en Portugal (Companhia Industrial de Fibras Artificiais, Fisipe) gevestigde fabrikanten werkzaam.

Import uit derde landen (Verenigde Staten van Amerika, Oostenrijk, Spanje, Zwitserland, enzovoort) vertegenwoordigde de laatste jaren, voor alle contractprodukten, 9 tot 10 % van de totale leveranties in de EEG en ongeveer 14 tot 15 % van de leveranties van de ondertekenaars.

Het Europese marktaandeel van de ondertekenaars van de overeenkomst biedt voor elk der contractprodukten het volgende beeld (in % van de totale levering):

	1981	1982	1983
Acrylvezels	74,3	74,2	77,6
Polyestervezels	60,4	55,8	56,7
Polyamidevezels	75,1	73	73
Polyamide tapijtgaren	62,4	54,7	54,6
Polyamide textielgaren	75	72,9	74,1
Polyester textielgaren	72	73,8	75,8

(7) De contractpartijen zijn bovendien fabrikanten van polyamide voor industrieel gebruik en van andere synthetische vezels alsmede van cellulosevezels die in 1982 onderscheidenlijk 7,35 % en 20 % van hun afzet uitmaakten.

De ondertekenaars vertegenwoordigden bij het sluiten van de overeenkomst ongeveer 70 % van de totale in West-Europa bestaande capaciteiten en ongeveer 85 % van de in de EEG gevestigde capaciteiten in synthetische vezels.

3. DE OORSPRONG VAN DE OVEREENKOMST EN DE SITUATIE IN DE SECTOR

(8) Volgens partijen zijn de moeilijkheden waarmee de Europese synthetische vezelindustrie reeds gedurende een aantal jaren heeft te kampen, het gevolg van de verstoring van het evenwicht tussen vraag en aanbod. Deze evenwichtsverstoring vloeit enerzijds voort uit de ongunstige ontwikkeling van de markt, die door een relatieve daling van de vraag en een toeneming van de invoer en, anderzijds, uit het bestaan van groeiende overcapaciteiten wordt gekenmerkt.

(9) In 1972 was de door deze moeilijkheden getroffen sector die van de polyestervezels. De toenemende invoer en de noodzaak aanzienlijk grotere capaciteiten te voorzien om redenen van schaalvergroting, hadden bijgedragen tot een situatie waarin overcapaciteit en prijsdaling optraden. De voornaamste fabrikanten van polyestervezels meldden bij de Commissie een overeenkomst aan die tot coördinatie van de investeringen en rationalisatie van de produktie strekte, ten einde overcapaciteit weg te nemen of te voorkomen en die met name ook het produktie- en verkoopbeleid van de contractpartijen bestreek. Na bezwaren van de Commissie trokken de betrokken ondernemingen evenwel hun aanmelding in (1).

(10) Vanaf 1975 kwamen de fabrikanten van synthetische vezels voor een steeds groter aantal extra capaciteiten te staan die op hen drukten of hun rentabiliteit in gevaar brachten. In 1977 daalde de benuttingsgraad van de capaciteiten gemiddeld tot 70 %.

In 1978 leidde het feit dat de prijzen de rentabiliteit bleven drukken en de installatie van nieuwe capaciteiten dreigde plaats te vinden, tot het sluiten van een nieuwe overeenkomst die alle onder punt 6 genoemde produkten omvatte.

(11) Het oogmerk van deze overeenkomst was, enerzijds, het geleidelijke herstel tegen 1981 van een duurzaam evenwicht tussen vraag en aanbod dank zij een vermindering van de bestaande capaciteiten met ongeveer 13 % en, anderzijds, het realiseren van een harmonische benutting van die capaciteiten. De Commissie weigerde opnieuw vrijstelling volgens artikel 85, lid 3, van het Verdrag voor deze

(1) Zie 8e Verslag over het mededingingsbeleid, nr. 42.

overeenkomst te verlenen, omdat ook deze ontoelaatbare contingenteringsmaatregelen voor produktie en levering behelsde. Toen brachten de deelnemers in de jaren 1979 tot 1981 wijzigingen in de oorspronkelijke versie van de overeenkomst aan; zij verkregen echter geen formele goedkeuring van de Commissie (1).

(12) In juli 1977 richtte de Commissie zich intussen tot de Regeringen van de Lid-Staten ten einde te voorkomen dat de situatie van overcapaciteit door steunmaatregelen van de Staten, in welke vorm dan ook, nog zou worden verergerd. De regeling inzake de beperking van steunmaatregelen die in 1977 werd ingevoerd, geldt nog steeds.

(13) Hangende de beschikking van de Commissie werd de overeenkomst van 1978 voorlopig toegepast en werd de omvang van de ten doel gestelde verminderingen ruimschoots overschreden. De verminderingen die eind 1981 tot stand waren gebracht, betroffen gemiddeld 20 % van de in 1977 bestaande capaciteiten.

(14) Na grondige herbestudering van de onderscheiden ontwikkelingen van de Europese en de internationale markten, zijn deze zelfde fabrikanten van synthetische vezels tot de bevinding gekomen dat er gedurende de jaren 1982 tot 1985 geen vraagtoeneming van enige betekenis kon worden verwacht en iedere capaciteitsuitbreiding gedurende deze periode derhalve de sector nog zou schaden.

(15) Bovendien spraken deze fabrikanten, om gunstige voorwaarden te scheppen voor onderzoek op lange termijn dank zij welke de consument verbeterde produkten zou kunnen verkrijgen en aan de concurrentie uit derde landen het hoofd zou kunnen worden geboden, met elkaar af over te gaan tot een nieuwe gecoördineerde vermindering van de capaciteiten. Zij sloten met dit doel de overeenkomst van 21 oktober 1982 waarop deze beschikking betrekking heeft. De overeenkomst, die werd aangemeld op 10 november 1982, is naar aanleiding van opmerkingen van de Commissie op 9 maart en vervolgens op 19 juli 1983 gewijzigd.

4. DE HUIDIGE INHOUD VAN DE OVEREENKOMST

(16) De omvang van de te verminderen capaciteiten werd vastgesteld op basis van:

— het beginsel dat een capaciteit slechts rendabel is, indien zij voor ten minste 85 % wordt benut,

— een prognose inzake de afzetstabilisering vóór 1986 op het in 1981 bereikte peil.

Aangezien de afzet van de ondertekenaars voor alle contractprodukten samen genomen in 1981 1 373 000 ton bedroeg, moet, wanneer men het beginsel van een benuttingsgraad van 85 % toepast, het peil van de capaciteiten later tot 1 640 000 ton worden verminderd. Daarom voorziet de overeenkomst tegen eind 1985 in een vermindering van de produktiecapaciteiten voor synthetische textielvezels van alle ondertekenaren met 354 000 ton (polyamide textielgaren 57 000 ton, polyamide tapijtgaren 42 000 ton, polyestergaren 61 500 ton, polyamidevezel 33 000 ton, polyestervezel 71 500 ton, acrylvezel 89 000 ton).

(17) Aan de hand van dit totaal aan tot stand te brengen verminderingen heeft elke ondertekenaar zijn gedetailleerd plan opgesteld met als uitgangspunt de capaciteiten waarover hij bij afloop van de overeenkomst van 1978 zou hebben moeten beschikken, eventueel gewijzigd om rekening te houden met de overdracht van capaciteiten tussen ondertekenaars of tussen hen en niet-ondertekenaars.

De extra verminderingen ten opzichte van de bepalingen in de overeenkomst van 1978, die door enkele ondernemingen onafhankelijk tot stand waren gebracht, zijn bij de berekening van de door deze ondernemingen te realiseren verminderingen mede in aanmerking genomen.

(18) De belangrijkste bepalingen van de overeenkomst zijn verder:

a) De toezegging van de ondernemingen dat hun capaciteiten op de door hen aangekondigde data niet de door elk van hen opgegeven omvang zullen overschrijden.

De bijzonderheden van de te verminderen capaciteiten en van de totstandbrenging van deze verminderingen worden medegedeeld aan een vertrouwenslichaam. Er zijn bepalingen opgenomen over controles door onafhankelijke deskundigen. Aan de verplichting om niet de opgegeven omvang der capaciteiten te overschrijden, is niet voldaan in geval van overdracht of verkoop aan een derde voor benutting in West-Europa.

b) De deelnemende ondernemingen beloven de capaciteiten gedurende de gehele looptijd van de overeenkomst, dat wil zeggen tot aan het eind van 1985, niet te zullen vergroten.

c) De deelnemers zullen ernaar streven, de herstructureringsoperaties van hun ondernemingen zo te leiden dat zij zoveel mogelijk de herplaatsing van het betrokken personeel vergemakkelijken in het raam van de in hun onderscheiden landen geldende wettelijke en/of contractuele verplichtingen.

(1) Zie 12e Verslag over het mededingingsbeleid, nrs. 38-41.

d) De Commissie wordt op de hoogte gehouden van alle besluiten of aanbevelingen die uit de overeenkomst voortvloeien en van de bereikte economische en sociale resultaten.

e) Iedere onderneming in de Gemeenschap of in een land van West-Europa die geen partij is bij de overeenkomst, kan daartoe toetreden op de voorwaarden die van geval tot geval zullen worden vastgesteld.

f) De juistheid van de door de deelnemers verstrekte informatie betreffende hun capaciteiten zal bij herhaling worden onderzocht door een vertrouwenslichaam dat met deze verificaties is belast.

g) In geval van belangrijke wijzigingen (gedrag van Europese derden op de Europese markt, import uit niet-Europese bronnen, ineenstorting van exportmarkten) raadplegen de deelnemers elkaar voor het vinden van een oplossing.

h) In geval van overdracht van activiteiten of rechten, blijven de rechten en verplichtingen die uit de overeenkomst voortvloeien aan de deelnemers die van een dergelijke overdracht profiteren, verbonden.

Indien een deelnemer een produktiecapaciteit van een andere deelnemer of van een derde koopt, moet de omvang van zijn capaciteit op evenredige wijze worden aangepast.

Indien een deelnemer zijn capaciteiten in hun geheel of gedeeltelijk aan een niet-ondertekenaar wil verkopen of ter beschikking stellen, moet hij trachten van de koper de toezegging te verkrijgen dat deze de beginselen van de overeenkomst zal naleven, behoudens in geval van capaciteitsoverdracht naar een gebied buiten West-Europa.

i) In geval van niet-naleving van de verplichting capaciteiten te vernietigen of in geval van uitbreiding van capaciteiten moet een boete van 2 000 Ecu per ton overtollige capaciteit per jaar worden betaald en nog een extra bedrag van dezelfde omvang voor elk jaar verwijl daarmee.

Voor inbreuken is in een arbritrageprocedure voorzien.

5. DE UIT DE OVEREENKOMST GESCHRAPTE BEPALINGEN

(19) In de aangemelde versie van de overeenkomst stonden bepalingen die op verzoek van de Commissie zijn geschrapt.

Het betreft onder andere bepalingen:

— die het verbod inhielden investeringen te doen die tot capaciteitstoeneming van alle andere deelnemers zouden leiden. Deze bepaling is geschrapt. De eventuele uitbreiding van de capaciteit van een ondertekenaar valt thans onder het beding die overleg voorschrijft in geval van belangrijke wijzigingen;

— waarbij de goede diensten van de Commissie werden ingeschakeld in geval van moeilijkheden bij de toepassing van de overeenkomst. Deze bepaling is geschrapt;

— die voorschreven dat aan het door het CIRFS ingeschakelde vertrouwenslichaam informatie moest worden verstrekt over de leveranties en bepaalden dat een benutting van meer dan 95 % van de opgegeven capaciteiten een factor van twijfel zou vormen ten aanzien van de omvang van de capaciteiten van de betrokken onderneming. Deze bepalingen, die een controle van de produktie en de leveranties mogelijk zouden hebben gemaakt, zijn geschrapt.

Voorts is de afloopdatum van de overeenkomst vervroegd van 30 juni 1986 tot 31 december 1985.

6. DE TOEPASSING VAN DE BETROKKEN OVEREENKOMST

(20) Uit onderstaande tabel zijn, uitgedrukt in veelvouden van duizend ton, de totstandgebrachte sluitingen af te lezen, alsmede de sluitingen die bij toepassing van de overeenkomst nog te verwachten zijn. Daaruit blijkt tevens dat het grootste deel van de overeengekomen verminderingen voor bijna alle produkten, met uitzondering van acrylvezels, reeds in 1982 en 1983 is gerealiseerd. Voor acrylvezels wil men de geïnstalleerde capaciteiten in 1984 met 15 000 ton en in 1985 met 66 000 ton verminderen. Bij polyestergaren moet in 1984 nog een vermindering met 17 000 ton plaatsvinden. Anicfibre heeft aangekondigd dat zijn fabriek van Ottana op Sardinië, met een capaciteit van 15 000 ton polyestergaren, in overleg met de vakbeweging midden zomer 1984 zal worden gesloten en dat zijn fabriek te Pisticci in Zuid-Italië, waar polyestergaren en polyacrylvezels worden vervaardigd, ook in de komende maanden zal worden gesloten.

Totstandgebrachte en voorgenomen sluitingen

(in 1 000 ton)

	1982	1983	1984	1985	Totaal
PAC vezel	8	—	15	66	89
PA textielgaren	37	32	—	2	57
PA vezel	14	19	—	—	33
PA tapijtgaren	21	21	—	—	42
PE textielgaren	50	11	17	—	61,5
PE vezel	34,5	37	—	—	71,5

(21) In de onderstaande tabel staan de benuttingsgraden van de geïnstalleerde capaciteiten van de ondertekenaars van de overeenkomst in de jaren 1978 tot en met 1983 voor elke categorie produkten.

Daaruit is af te lezen dat de toepassing van de betrokken overeenkomst in de afgelopen drie jaren een aanzienlijke verhoging van de benuttingsgraad mogelijk heeft gemaakt.

Benuttingsgraad (ondertekenaars)

	1978	1979	1980	1981	1982	1983
PAC vezel	61,6	61,4	59	67,8	65,7	73,4
PE vezel	70	63	56,9	65,9	67,6	77,4
PA vezel	73,3	71,8	59,4	67,5	68,5	81,9
PA tapijtgaren	55	57,4	61	60	68,6	75
PA textielgaren	86,8	86,2	77,9	75	65,7	84,1
PE textielgaren	73,6	70,9	60,7	68,4	79,3	78,1
Totaal	68,7	66,8	61,4	68	70	76,6

(22) De bepalingen van de overeenkomst met betrekking tot de herstructurering der deelnemende ondernemingen werden uitgevoerd. Montefibre heeft namelijk op 31 mei 1983 de te Coleraine (Noord-Ierland) en te Lingen (BRD) gevestigde fabrieken die acrylvezels vervaardigen van de firma Monsanto overgenomen. Nadat daartoe de goedkeuring van het Bundeskartellamt werd verkregen, heeft Montefibre vervolgens de fabriek te Lingen aan Bayer verkocht. Al deze produktiecapaciteiten werden bij de capaciteiten van de betrokken ondernemingen opgeteld welker capaciteit op de gewenste wijze is aangepast. Deze herstructureringsoperaties hebben de omvang van de te verminderen capaciteiten niet gewijzigd, zodat deze op ongeveer 18 % van de capaciteiten blijft die na afloop van de overeenkomst van 1978 zouden hebben moeten bestaan.

II. OPMERKINGEN VAN DERDEN

(23) Op 19 november 1983 is in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* overeenkomstig artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 het essentiële gedeelte van de aanmelding bekendgemaakt, ten einde belanghebbende derden gelegenheid te geven hun opmerkingen kenbaar te maken. Na deze bekendmaking hebben een aantal verenigingen van industrieën die synthetische vezels gebruiken, de Commissie medegedeeld dat:

— de voorgenomen capaciteitsvermindering buitensporig is, indien men rekening houdt met de positieve ontwikkeling van de markt;

— de vermindering der capaciteiten, die plaatsvindt op een moment waarop de activiteit weer aantrekt, stellig tot leverantiemoeilijkheden zal leiden;

— het onder deze omstandigheden voor de fabrikanten gemakkelijk zal zijn om prijsverhogingen toe te passen.

(24) Het is waar dat de ontwikkeling van de markt in 1983 positief is geweest, doch de benuttingsgraad van de capaciteiten, die gemiddeld 76,3 % bedroeg, heeft nog niet het peil bereikt dat in de overeenkomst was aangegeven (85 %), zodat men nog geen vermindering van het aanbod kan constateren die groter is dan was voorzien.

Gezien de aanwezigheid van andere producenten die de overeenkomst niet hebben ondertekend en van importeurs (die te zamen ongeveer 30 % van de markt vertegenwoordigen) en de door de contractpartners bereikte benuttingsgraad, lijken bevoorradingsmoeilijkheden in de nabije toekomst te zijn uitgesloten.

Bij de prijzen vertoont een vergelijking in de laatste jaren alleen voor bepaalde vezels verhogingen en voor andere verlagingen. De meest recente trend wijst niet op een abnormaal forse stijging van de prijzen.

Prijzen (1974 = 100)

(in DM)

Jaar	PE vezel	PAC vezel	PE textielgaren	PA garen
1974	100	100	100	100
1980	91	92	70	106
1981	93	98	73	105
1982	98	110	80	99
1983	93	104	74	100

III. JURIDISCHE BEOORDELING

A. ARTIKEL 85, LID 1

(25) De aangemelde overeenkomst is een overeenkomst tussen ondernemingen die ertoe strekt en ten gevolge heeft dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt beperkt.

(26) De belofte de capaciteiten te verminderen vormt een overeenkomst tot beperking van de produktiemiddelen en derhalve van de investeringen der partijen. Deze belofte houdt de verplichting in om de individueel door elke ondertekenaar opgestelde plannen uit te voeren waarin per installatie en per produkt de omvang van de verminderingen en het ritme waarin deze moeten plaatsvinden, zijn aangegeven.

Bovendien moeten de ondertekenaars deze belofte naleven tot het tijdstip van afloop van de overeenkomst, zelfs indien volgens hun plannen de capaciteitsverminderingen vóór deze datum zullen hebben plaatsgevonden.

(27) De aangemelde overeenkomst kan de handel tussen Lid-Staten ongunstig beïnvloeden. Zij verenigt namelijk ondernemingen die tot verschillende Lid-Staten behoren en die hun activiteiten, met name via dochter- en zusterondernemingen, uitoefenen op het gehele grondgebied van de gemeenschappelijke markt. Met de contractprodukten wordt tussen de Lid-Staten onderling en tussen de Lid-Staten en derde landen handel gedreven.

B. ARTIKEL 85, LID 3

(28) 1. Bij de beoordeling van de voorwaarden gesteld in artikel 85, lid 3, moet worden geconstateerd dat in 1982 de sector synthetische vezels werd gekenmerkt door het bestaan van overcapaciteiten, die ondanks de gedeeltelijke opheffing van capaciteiten in de afgelopen jaren nog aanzienlijk zijn (ongeveer 30 %).

Deze overtollige capaciteiten zijn vooral het gevolg van de snelle ontwikkeling van de technologie (invoering van het procédé van snelle spinnerij, bouw van grotere installaties terwille van schaalvergroting) en van de ongunstige ontwikkeling van de vraag, die weliswaar niet is teruggelopen, mar toch niet het verhoopte peil heeft bereikt.

(29) 2. a) Het oogmerk van de overeenkomst is de vermindering der capaciteiten om tot een betere benuttingsgraad van de capaciteiten die overblijven te komen.

(30) In een markteconomie ligt het in de eerste plaats op de weg van de ondernemingen om individueel te beoordelen op welk moment hun overcapaciteiten economisch ondragelijk worden, en de nodige maatregelen tot vermindering daarvan te nemen.

(31) In het onderhavige geval zijn de op de markt aanwezige krachten er niet in geslaagd zelf de capaciteitsverminderingen teweeg te brengen die voor het herstel en de handhaving op langere termijn van een doeltreffende concurrentiestructuur binnen de gemeenschappelijke markt nodig zijn.

Daarom hebben de betrokken ondernemingen besloten collectief, voor een beperkte periode, de nodige structurele aanpassing te organiseren.

(32) De deelnemers, behorend tot de grote fabrikanten, zouden individueel en zelfstandig niet tot een vermindering van hun capaciteiten hebben besloten, indien zij niet de zekerheid hadden gehad dat hun concurrenten hun voorbeeld zouden volgen en dat er gedurende de looptijd van de overeenkomst geen nieuwe capaciteit zou worden geïnstalleerd.

(33) Het feit dat bepaalde deelnemers en, in het bijzonder, de gediversifieerde ondernemingen de vermindering verder hebben doorgezet dan anderen om hen motiverende economische, technische of sociale redenen, doet niets af aan de doeltreffendheid van de collectieve verbintenissen terzake van de capaciteitsvermindering.

(34) De vermindering van de capaciteiten geeft de ondernemingen de mogelijkheid zich te bevrijden van de financiële lasten die de handhaving van onbenutte overcapaciteit met zich brengt, zonder dat er evenwel een teruggang in de produktie komt, aangezien de benuttingsgraad van de overblijvende capaciteiten wordt verhoogd. De capaciteitsvermindering maakt ook een versterking van de krachtigste structuren mogelijk, omdat elke onderneming capaciteiten zal sluiten die, omdat ze verouderd of te klein zijn, minder rendabel en produktief functioneren.

(35) Het feit dat elke ondertekenaar zich op de produktie van bepaalde produkten concentreert en die van andere afstoot, leidt tot specialisatie van de deelnemers. Door de concentratie van de activiteiten op de vervaardiging van produkten waarvoor elke onderneming de beste installatie en een geavanceerde technologie bezit, kan de optimale omvang der produktie-eenheden worden bereikt en dus op rationelere wijze worden gewerkt. Bovendien geeft zij partijen de mogelijkheid meer geperfectioneerde produkten aan te bieden, die beter aan de verlangens der gebruikers zijn aangepast. Het wegvallen van kosten aan materiaal, uitrusting en personeel die bij de handhaving van weinig rendabele produkties zouden ontstaan, maakt middelen vrij voor de capaciteiten die in bedrijf blijven.

(36) Men mag daarom een uiteindelijke vergroting van de rentabiliteit van elke contractpartner, en dus een terugkeer tot een normaal concurrentievermogen, verwachten.

In dit verband mag worden opgemerkt dat de totale verliezen van de Europese kunstvezelindustrie, die in 1981 op ongeveer 1 200 miljoen DM werden geschat, in 1983 tot 500 miljoen DM zouden zijn gedaald.

(37) Bovendien maakt de coördinatie van de sluitingen een wijze van herstructurering mogelijk onder sociale omstandigheden die aanvaardbaar zijn en de herplaatsing van het personeel vergemakkelijken.

(38) Men mag derhalve constateren dat de overeenkomst tot verbetering van de produktie en bevordering van de technische en economische vooruitgang bijdraagt.

(39) b) In artikel 85, lid 3, is voorts bepaald dat een overeenkomst de gebruikers een billijk aandeel moet verschaffen in de uit haar voortvloeiende voordelen. In casu moet de gebruiker profiteren van de verbetering van de produktie, omdat hij op den duur komt te staan tegenover een gesaneerde sector, een concurrerend aanbod en betere produkten, dank zij de specialisatie, en bovendien op korte termijn blijft profiteren van de concurrentie die tussen de deelnemers voortduurt; de overeenkomst verzekert hem bovendien dat er, dank zij de structurele aanpassing, ondernemingen of capaciteiten aanwezig blijven die de concurrentie aankunnen, terwijl slecht aangepaste of verouderde ondernemingen, die dank zij subsidies van buitenaf of compensatie van verliezen binnen een concern hadden kunnen overleven ten nadele van gezonde ondernemingen, zullen verdwijnen.

(40) Het aantal overblijvende producenten per produkt (al of niet partij bij de overeenkomst) laat de gebruiker voldoende keuze van leverancier en geeft hem zekerheid te worden bevoorraad, terwijl het risico wordt uitgesloten dat zich op nationale markten monopolistische situaties zouden ontwikkelen.

Producenten per produkt

	Ondertekenaars		Europa
	Vóór de overeenkomst	Na de overeenkomst	
PAC	7	6	10
PE vezel	8	6	12
PA vezel	6	5	11
PA tapijtgaren	6	4	11
PA garen	7	5	21
PE garen	8	6	19

(41) Textielfabrikanten die van de contractprodukten gebruik maken, hebben zich beducht getoond voor de prijsontwikkeling. Een overeenkomst inzake capaciteitsvermindering kan inderdaad op korte termijn een prijsverhoging voor de gebruikers meebrengen. In het onderhavige geval kan echter het speciale karakter van de markt voor synthetische vezels dergelijke gevolgen beperken. Elke ondertekenaar moet bij het vaststellen van zijn prijzen namelijk rekening houden met pressie van de zijde der gebruikers, die, omdat zij thans op een sterk concurrerende markt opereren en zelf moeilijkheden doormaken, niet bereid zijn prijsverhogingen te accepteren die naar hun oordeel ongerechtvaardigd zijn. Bovendien zouden deze gebruikers zich, indien de prijzen van de ondertekenaars onredelijk zouden zijn, tot andere in Europa of elders voorhanden zijnde bevoorradingsbronnen kunnen wenden.

(42) c) Een andere beslissende factor bij de toepassing van artikel 85, lid 3, is de vraag of de voorgenomen maatregelen ter vermindering van de capaciteiten zich beperkten tot hetgeen ter verwezenlijking van dit oogmerk onmisbaar is.

(43) De overeenkomst heeft slechts betrekking op de vermindering van overtollige capaciteit en is aan een tijdslimiet gebonden. De vrijheid van partijen ten aanzien van de produktie en de leveranties wordt door de overeenkomst niet aangetast. De bepalingen in de overeenkomst die deze vrijheid hadden kunnen beperken, zijn eruit geschrapt.

(44) De overeenkomst loopt af op 31 december 1985. Deze termijn geldt voor alle ondertekenaars, ook al brengen sommigen van hen de beoogde capaciteitsverminderingen vóór die datum tot stand. Bovendien geldt deze termijn voor alle contractprodukten, ook al zijn voor sommige daarvan de verminderingen reeds doorgevoerd.

De vaststelling van eenzelfde termijn voor alle ondertekenaars en voor alle contractprodukten vindt haar rechtvaardiging in het feit dat de overeenkomst betrekking heeft op alle synthetische textielgarens en -vezels en bovendien in het feit dat zij de garantie biedt dat de wederzijdse verbintenissen, met name om tot eind 1985 de capaciteiten niet uit te breiden, integraal door alle ondertekenaars zullen worden nageleefd.

(45) De verwezenlijking van de doelstellingen van de overeenkomst vereist bovendien dat elk der deelnemers nauwkeurig het schema der sluitingen dat door hem is aanvaard, in

acht neemt. Omdat het welslagen van de overeenkomst afhangt van de naleving van deze fundamentele verplichting, is het onontbeerlijk dat niet-inachtneming van het sluitingsprogramma de oplegging van contractuele geldboeten met zich brengt.

(46) De uitbreiding van de verplichtingen uit de overeenkomst tot de deelnemer die van een overdracht van activiteiten profiteert en tot de niet-deelnemer die capaciteiten koopt, is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat alle capaciteiten die moeten worden vernietigd, ook inderdaad vernietigd worden.

(47) Tenslotte zijn de beperkingen van de produktiemiddelen die de ondertekenaars zijn opgelegd onontbeerlijk om de gestelde oogmerken te verwezenlijken.

(48) d) Voor de toepassing van artikel 85, lid 3, is nodig dat de overeenkomst de ondernemingen niet de mogelijkheid geeft om voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten de mededinging uit te schakelen.

(49) Ten einde vast te stellen of aan deze voorwaarde is voldaan, moet rekening worden gehouden met de bijzondere kenmerken van de markt, de duur van de overeenkomst en met de daarin opgenomen clausules.

(50) Op de Europese markt voor deze contractprodukten zijn naast de ondertekenaars *andere fabrikanten werkzaam*, dochtermaatschappijen van de Noordamerikaanse ondernemingen en Amerikaanse fabrikanten die rechtstreeks uit de Verenigde Staten importeren; deze subjecten die op de Europese markt opereren, zijn felle concurrenten van de ondertekenaars van de overeenkomst.

(51) De contractprodukten treden in concurrentie met de natuurlijke vezels (wol, katoen) en met cellulosevezels. Al deze vezels zijn, al worden zij gewoonlijk gezamenlijk gebruikt, tot op zekere hoogte onderling verwisselbaar; deze verwisselbaarheid hangt af van de prijs van elk type vezel en maakt de produkten onderling concurrerend.

(52) De looptijd van de overeenkomst, die zich tot en met 31 december 1985 uitstrekt, verplicht de ondertekenaars om bij de in de looptijd van de overeenkomst genomen maatregelen rekening te houden met het vooruitzicht dat de beperkingen op de gestelde datum zullen wegvallen. Geen der bepalingen van de overeenkomst beoogt trouwens een coördinatie van het commerciële gedrag van de ondertekenaars, en de gecoördineerde vermindering der overcapaciteiten beperkt zich tot slechts één van de elementen van de concurrentiestrategie van de ondernemingen.

C. DE ARTIKELEN 6 EN 8 VAN VERORDENING Nr. 17

(53) De op 21 oktober 1982 ondertekende overeenkomst is op 10 november 1982 aangemeld. Overeenkomstig artikel 6 van Verordening nr. 17 kan de beschikking tot toepassing van artikel 85, lid 3, van het EEG-Verdrag op 10 november 1982 in werking treden.

(54) Gezien het feit dat de overeenkomst op 31 december 1985 zal aflopen, is het gewenst overeenkomstig artikel 8, lid 1, van Verordening nr. 17 de geldigheidsduur van deze beschikking tot en met 31 december 1985 te laten uitstrekken.

(55) De toepassing van de overeenkomst mag evenwel geen gelegenheid geven tot uitwisseling van informatie die ten grondslag zou kunnen liggen aan onderling afgestemde feitelijke gedragingen die met artikel 85 van het Verdrag onverenigbaar zijn. Met het oog daarop is het noodzakelijk de ondertekenaars de verplichting op te leggen zich te onthouden van iedere mededeling aan de onderscheiden medeondertekenaars van de voor ieder specifieke gegevens over produktie en leveranties van synthetische vezels, hetzij rechtstreeks onderling of door enkelen onder hen, hetzij via een vertrouwenslichaam of een derde,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De bepalingen van artikel 85, lid 1, van het EEG-Verdrag worden voor de overeenkomst tussen de fabrikanten van synthetische vezels die op 10 november 1982 is aangemeld en door de in artikel 3 genoemde ondernemingen is ondertekend, overeenkomstig artikel 85, lid 3, buiten toepassing verklaard voor de periode van 10 november 1982 tot en met 31 december 1985.

Artikel 2

Aan deze beschikking is de voorwaarde verbonden dat de ondertekenaars zich onthouden van iedere mededeling van de voor ieder specifieke gegevens over produktie en leveranties van synthetische vezels, hetzij rechtstreeks onderling of door enkelen van hen, hetzij langs een vertrouwenslichaam of langs een derde om.

Artikel 3

Deze beschikking is tot de volgende ondernemingen gericht:

1. Imperial Chemicals Industries PLC,
Hookstone Road,
UK – Harrogate HG2 8QN;

2. Courtaulds Ltd,
18 Hanover Square,
UK – London W1A 2BB;

3. Rhône-Poulenc SA,
25, quai Paul-Doumer,
F-92408 Courbevoie;

4. Enka BV,
Velperweg 76,
NL-Arnhem;

5. Montefibre SpA,
Via Pola 14;
I-20124 Milano;

6. Anicfibre SpA,
I-San Donato Milanese;

7. SNIA Fibre,
Via Borgonuovo 14,
I-20121 Milano;

8. Enka AG,
Postfach 10 01 49,
D-5600 Wuppertal 7;

9. Bayer AG,
D-5090 Leverkusen-Bayerwerk;

10. Hoechst AG,
Postfach 80 03 20,
D-6230 Frankfurt/M 80.

Gedaan te Brussel, 4 juli 1984.

Voor de Commissie

Frans ANDRIESSEN

Lid van de Commissie